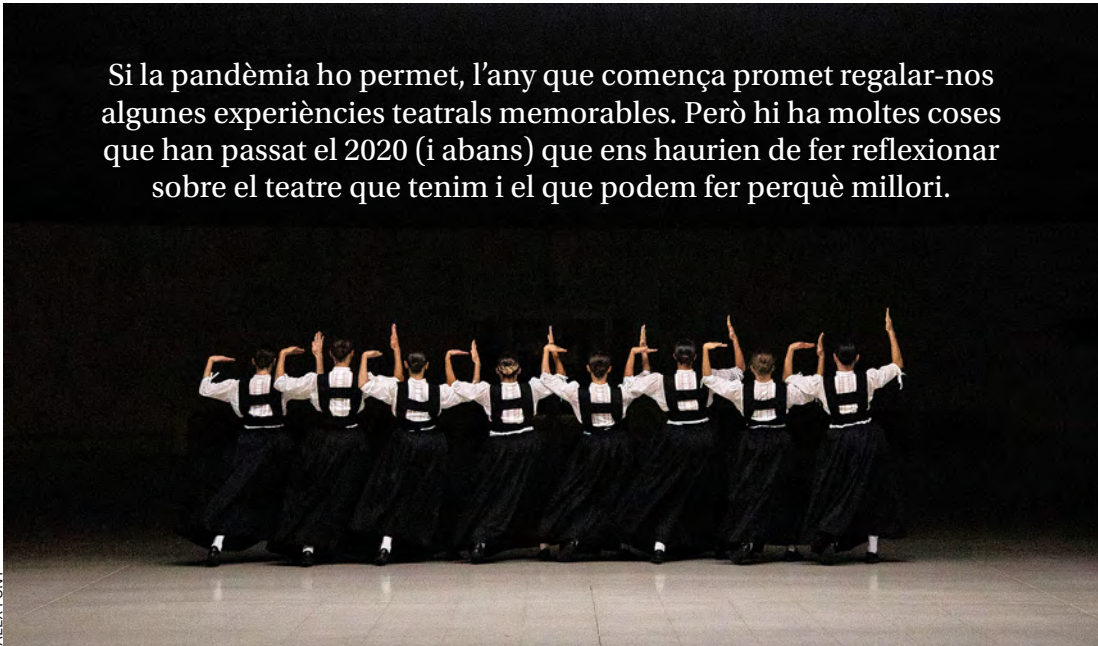

Si la pandèmia ho permet, l'any que comença promet regalar-nos algunes experiències teatrals memorables. Però hi ha moltes coses que han passat el 2020 (i abans) que ens haurien de fer reflexionar sobre el teatre que tenim i el que podem fer perquè millori.

ALEX FONT

Coses que haurien de passar el 2021

Andreu Gomila

No hi ha cap dubte que els quatre grans moments teatrals de 2020 són l'arribada a l'escena de Juana Dolores Romero al TNT de Terrassa, l'elecció de la primera dona com a directora del TNC (Carme Portaceli), el *Sonoma* de La Veronal al MNAC i el tancament de la trilogia *Pacífico* d'Azkona&Tolozza. Pel cop de puny damunt la taula d'una artista jove que busca respecte i que l'escoltin, pel canvi de paradigma que suposa que una directora es faci càrrec del teatre amb més pressupost del país, per l'esclat de creativitat i bellesa que va significar la peça dels de Marcos Morau quan sortíem de la primera onada de la pandèmia, i per la confirmació d'un duet artístic que s'ha guanyat a pols, des de baix de tot, l'admiració de mig Europa.

El teatre català ha d'explorar nous camins i oferir oportunitats als creadors que no es conformen a muntar el Txékhov o el Shakespeare de torn. Ha d'estendre la mà a la contemporaneïtat, a les grans tendències que dominen el panorama continental per iniciar-ne de noves, ha d'apostar per la creativitat, per projectes complexos. Ha de fer servir nous llenguatges. Ha d'arriscar.

Podem conformar-nos amb el que tenim, acontentar el públic que hi ha, o bé investigar i crear-ne de nou. Costarà, perquè portem una inèrcia conservadora molt perillosa i la pandèmia no facilita les coses al respecte. Però els límits a l'aforament han demostrat que allò de dirigir un teatre públic i haver d'omplir la sala gran sí o sí perquè et quadrin els números és una quimera, a banda de ser, culturalment, un suïcidi.

En tot això, en el risc, en el rejuveniment de l'escena, les administracions i els teatres públics tenen un paper clau. Salvador Sunyer, director de Temporada Alta, ho deia l'altre dia: no es pot subvencionar per igual una producció de *La Brutal* que una de José y sus Hermanas, per posar un exemple. No pot ser que els Íntims Produccions demanin ajuda per tirar endavant el seu tercer espectacle i els 'atorguin' 1.500 euros. Així, no anem enlloc.

El problema gros és l'esquifidesa dels recursos públics adreçats a la cultura. Al govern que surti de les eleccions del 14 de febrer se li hauria de caure la cara de vergonya si torna a destinar

'Sonoma', de La Veronal, ha estat un dels grans espectacles de 2020.

el 0,7% del pressupost a la cultura. No hi hauria d'haver cap persona que acceptés el càrrec de conseller del ram sense que almenys es doblés la despesa.

Fa molts anys que vivim sense una política cultural amb cara i ulls, equiparable a qualsevol racó d'Europa. I no es tracta només de diners, sinó de com te'ls gastes. La viabilitat cultural d'un país petit com el nostre depèn en bona mesura de l'exportació, de teixir aliances amb altres sistemes més poderosos, amb més públic i més recursos. I no pot ser que viatgi tan poc teatre català, sobretot si ho comparem amb altres disciplines, com la literatura o l'art. No serà per falta de talent.

Per això, el 2021 hauria de ser l'any en què es resolguessin els problemes de l'Antic Teatre. És un espai petit, incòmode, però ara mateix compleix la funció que exercia la Sala Beckett quinze anys enrere. Aleshores, el que era el petit teatre de Gràcia feia de portaveu davant del món de la nova dramaturgia catalana, tot col·locant autors a Europa i Amèrica. Avui, la petita sala de Sant Pere dona embranzida a les companyies i als artistes d'aquí que creen des de la contemporaneïtat més arraixada, amb funcions a París, Ginebra o Taipei.

Aquest 2021 també hauria de ser l'any de la diversitat. Hauríem de començar a veure damunt l'escenari propostes que trenquin l'acaparador predomini blanc. Hauríem de donar l'oportunitat als artistes d'origens diversos que hi ha al país. Quan això no passa, vol dir que el teatre no està

fent una de les seves tasques fundacionals: ser mirall de la societat. Hi ha un col·lectiu, Tinta Negra, que fa anys que batalla perquè això sigui així. Però cal que els directors, quan pensen en els càstings, surtin de la zona de confort i es demanin si els intèrprets han de ser tots iguals.

Fa anys que Europa ens mira. Estan ansiosos per portar espectacles fets aquí. Al Grec 2019, per exemple, hi van acudir un centenar llarg de programadors de fora. Volen coses genuïnes. Però, mai no és a canvi de res. Busquen l'intercanvi, que tu portis espectacles seus i ells en faran de teus. O millor: aixecar projectes conjunts. El Lliure i Temporada Alta treballen en aquesta línia. I el TNC de Portaceli ja ha presentat una iniciativa al respecte.

I no ens oblidem de la cooperació entre els territoris de parla catalana, fonamental per a la supervivència del nostre teatre. Al Principal de Palma s'han posat les piles amb una temporada km 0 que fa molt goig, amb un flux d'artistes d'una banda i de l'altra que enriqueix tant el panorama illenc com el català. A més, les portes del País Valencià mai no havien estat tan obertes. Fomentar un circuit d'11 milions d'habitants donaria aire i embranzida a tota la professió: s'hi han de posar tots els recursos que calguin.

El 2021 pot ser un nou inici. Del 2020 n'hem sortit amb la sensació que hem llepat el fons del pou, víctimes d'una dècada nefasta durant la qual no havíem fet els deures. Ara toca posar-s'hi, ser valents i remar perquè les coses comencin a canviar d'una vegada. ●

'Explore el jardín de los Cárpatos' (a l'esquerra), de José y sus Hermanas, ha estat al Lliure. Carla Rovira dirigeix a Palma 'La revolució de les coses petites' (a la dreta), de Jaume Miró.

